

בעזרת השם יתברך

ספר

זכרון אליהו

דקדוקי תפלה

אשר כתב החכם השלם
אליהו הכהן סולי זלה"ה

ברוקלין, נ.י.
שנת תשנ"ב לפ"ק

דקדוקי תפילה שנהגו בק"ק "אור תורה" בבואיננס איירס יוצאי דמשק, והעתקנו ע"י תלמידי החכם כמוהר"ר אליהו סולי זצ"ל אשר שמעו מפיו.

ברכות השחר

- א. מודה אני: נוהגים לאומרו אחר נט"י, וכ"כ הרחיד"א בקשר גודל שי"א שצריך נט"י בשביל מודה אני, והובא בכף החיים (סי' א' אות ד', ושם דרו"פ כ' דא"צ). ואם כשקם רוצה להתפנות אז נוטל ידיו והולך לבית הכסא ושוב נוטל ידיו בכלי ומברך אשר קדשנו, ואומר מודה אני, אשר יצר, ברכות השחר.
- ב. ברכות השחר: נשמה שנתת בני, טהורה, אתה בראתה. מברכים בלשון רבים המעביר חבלי שנה מעינינו ותנומה מעפעפינו, וכן ביה"ר שתרגילנו בתורתך ותרבקנו וכו', וכן ביה"ר השני ד' אלקינו ואלקי אבותינו שתצילנו.

תפילת שחרית

- ג. אחר אלוקינו, המנהג לומר פסוק ושחט אותו (אבל לא אומרים היה"ר שם) ע' מילי דעזרא (סי' י').
- ד. לפיכך אנחנו חייבים וכו' ליתן (שיר) שבח וכו' (בלי שיר).
- ה. שם: קבץ נפוצות (קויף) [קוירן] וכו'.
- ו. יהודה בן תימא וכו' יה"ר וכו' ותן חלקנו בתורתך לעשות (חקי) רצונך (ולעבדך) בלבב שלם.
- ז. לפני למנצח בנגינות אומר פסוק כי עמך מקור חיים באורך נראה אור, וכן שויתי ה' וכו' (וכ"כ במילי דעזרא ס"י).
- ח. אחר למנצח אומרים יהיו לרצון אמרי פי וכו'.
- ט. בשמו"ע: בעשי"ת אם אמר מלך אוהב צדקה ומשפט מנהגינו שלא לחזור, וכן שמענו מכמה זקינים, וכך מהחכם שחיבר ז"ל (וכ' שכך היה המנהג בכל סוריא), וכן דעת הגרב"צ אבא שאול שליט"א, (ונראה פשוט שאחר שגמר שמו"ע טוב שיחזור על תנאי.)

- י. שם במודים: כי לא תמו חסדיך (כי) מעולם קוינו לך.
- יא. בעושה שלום: נהגו לעשות ג' פסיעות ואח"כ להשוות, וכמו"ש בעוד יוסף חי (בשלה ט"ו).
- [ועי' בכף החיים (ס' קכ"ג אות כ"ד), ולדבריהם הוי כעין ב' פסיעות וחצי ואח"כ משווה, אמנם הרבה חכמי זמנינו הוכיחו כנ"ל ג"פ ואח"כ משווה, ושכן מוכח מתשובת הרשב"א (ח"א ס' שכ"א) שכתב שלש אמות, ואם עושים רק ב' פסיעות ומשווה הו"ל ב' אמות ועוד. וכן הסכים הגר"ץ אבא שאול שליט"א].
- יב. בקדושה: נקדישך וכו' (וכן) [ב]כתוב ע"י נביאך, (וכ"כ בכה"ח סי' קכ"ה אות א').
- יג. שם: כשאומרים וקרא זה פונים לימין, וכשאומרים אל זה פונים לשמאל.
- יד. בידוי: במקום ואנחנו ואבותינו ואנשי ביתנו אומרים אנחנו ואנשי ביתנו ואבותינו.
- טו. א"ל ארך אפים וכו' גדולת רחמיך וחסדיך [תזכור היום לזרע ידיך כמו ש]הודעת לענו.
- טז. אנשי אמונה וכו' לא השיבות[ם] (פניהם) ריקם.
- יז. תמהנו וכו' ויעמוד [מלאך] מליץ טוב.
- יח. מה נאמר וכו' הלא [כל] הנסתרות וכו', אין [כל] דבר נעלם וכו'.
- יט. לפני והוא רחום אומרים: אל ארך אפים וכו' ויעבור וכו'.
- כ. הושיענו: נוהגים שלא לאומרו בע"ש וכן בערב יו"ט, וכן אז לא אומרים קוה אלא מתחילים אין קדוש, וכ"כ בכתר שם טוב ס"ד שכן מנהג כל סוריא כי הדבר בידינו שאין אליהו בא לבשר הגאולה בע"ש ולא בערב יו"ט, משום שישראל טרודים בצרכי שבת ויו"ט - עירובין מ"ג:.
- כא. קוה וכו': אין כאלהינו וכו', אתה הוא מושיענו (אתה תושיענו) אתה תקום וכו'.
- כב. עלינו וכו': הוא אלהינו (ו)אין עוד אמת מלכנו (ו)אפס זולתנו וכו'.

תפילת מנחה

כג. לא אומרים תכון תפילתי וכו' (אלא ישר או קדיש).

כד. יהי שם: מדלגים הפסוק דם על כל גוים וכו'.

שבת קודש

כה. בערבית: סכת (רחמים ו) שלום.

כו. במעין שבע: מעין הברכות [אל] ההודאות (מעין שבח שאו' בשחרית).

כז. בשחרית: נשמת, והמפענח נעלמים (ו) לך לבדך וכו'.

כח. שם: ויפארו (וישוררו) את שמך וכו'.

כט. שם: וכל עין לך תצפה וכו' (במקום תצפה).

ל. במנחה: וינוח (בה) [בו].

ראש חודש

לא. יעלה ויבא וכו': ולרחמים (לחיים טובים ולשלום) ביום כו'.

לב. שם בחזרת הש"ץ עונים רק שני אמנים: זכרנו ד' אלקינו בו לטובה (אמן), ופקדנו בו לברכה (אמן), וכן בכף החיים פלאגי (סי' כ"ח אות ד').

לג. בהוצאת ס"ת בר"ח: לא אומרים בריך שמה (ועי' ר"פ).

לד. שם: אומרים היה"ר, וכשיש שני ימים או רק ביום ראשון.

לה. כשר"ח שני ימים: אומרים ברכי נפשי גם בליל ב'.

לו. כשר"ח בשבת: בלילה לא אומרים ברכי נפשי (שבתוך ברכי נפשי אומרים יצא אדם לפעלו), ובהוצאת ס"ת: אומרים היה"ר (ביום א' של ר"ח).

לז. אחר קריאת התורה: לא אומרים בית יעקב ולא מזמור של יום, ועיין בן איש חי פ' כי תשא (אות י"ז).

לח. במוסף: בכתר בר"ח והוא חול אומרים ועמך, ובשבת: עם עמך (וכ"כ

בכה"ח סי' תכ"ג אות י"א, דבשבת וי"ט ישראל הם עיקר, וכ"כ בכתר
שם טוב תק"ד).

ברכת לבנה

לט. בברכת הלבנה: לא אומרים למנצח וכו' השמים מספרים ולא זמרו,
אלא מתחילים הללוי-ה.

מ. שם: אשר כוננתה [כי אראה שמיך מעשה וכו' מה אנוש וכו'] ה'
אדננו וכו', (בלשם יחוד: אנחנו באים [לקדש את החדש בהירח אשר
כוננתה] עם וכו' במקום עליון, [לעשות נח"ר ליוצרנו ולעשות רצון
בוראנו] ויהי גועם וכו').

מא. שם: כשם שאנחנו (מרקדים) [רוקדים] כנגדיך וכו' ולא ישלטו בנו
[לא בגפנו ולא ברוחנו ולא במעשנו ולא במקוננו ולא בכל אשר לנו]
ולא יעשו בנו שום רשם [כלל] תפול וכו'.

יו"ט וימים נוראים

מב. בסליחות ר"ה ויו"כ: יש הרבה חילוקים וכמה אנשים העתיקו
במחזוריהם.

מג. במוסף שם ובג' רגלים: ותבנהו מהרה ותגדל כבודו [בימינו] אבינו
וכו'.

מד. שם: ולויים [לדוכנם] לשירם ולזמרם.

מה. בשבת שובה: אם לומר אבינו מלכנו (ולדלג ה' מהם שמזכיר חטא)
המנהג לא ברור, והוחלט שכן לומר וכמו"ש בכף החיים (סי' תקפ"ב
אות ח') שהוא מנהג בית אל, וכן בתורה לשמה (סי' ק"מ א'), שכל
שאינ מנהג ברור לומר כן ראוי לנהוג לומר.

חול המועד

מו. בחול המועד: במנחה במקום בנגינות וכן בערבית במקום שיר
למעלות אומרים שמחת באומרים לי בסוכות, ובצאת ישראל בפסח,
וכן בשבת חוהמ"ע בערבית אומרים כנ"ל במקום מזמור ד' רועי, וכן
במנחה במקום הללוי-ה אודה.

מז. בשבת חוה"מ: בהפטרה בפסח חותם רק מקדש השבת, אבל בסוכות

מזכיר סוכות, (עי' הטעם בטעמי המנהגים סי' תקכ"ב תקפ"ג).

מח. בשבת הגדול: המנהג לומר הפטרת השבוע, אם לא כשחל ער"פ בשבת הגדול שאז מפטירים וערבה, וכמו"ש בארץ חיים (סי' ת"ל).

מט. בערב פסח, וערב כפור, וכן בחול המועד פסח: לא אומרים בשחרית מזמור לתודה (עי' ברמ"א סי' תר"ט ס"ד ובמין תי"ד ס"ב, ושם כה"ח כו).

קדיש

נ. בקדיש: על ישראל, בכל אתר [ו]אתר.

נא. שם בקדיש: לא פוסעים ג"פ אלא בקדיש תתקבל שאחר חזרה, וכן אחר מעין שבע.

נב. בקדיש בעשרת ימי תשובה: לא אומרים השלום א"כ בקדיש שפוסעים ג"פ כנ"ל.

ברכת המזון

נג. בברכת המזון: בא"ה אמ"ה (האל) הון, ועי' כה"ח (סי' קפ"ז אות ג').

נד. שם: בא"ה אמ"ה (האל) אבינו, (עי' כף החיים סי' קפ"ט אות ד').

הפטרה

נה. כשאחרי מות וקדושים נפרדים: מפטירין לאחרי מות ביחזקאל כ"ב התשפוט התשפוט, ולקדושים ביחזקאל כ' הלדרש אתי. (עי' רה"ח סי' תכ"ח אות ב"ן).

ברכת כהנים

נו. כהנים: המנהג בדמשק כמו"ש מר"ן (סי' קכ"ח סעיף א') ת"ל מתחילים הכהנים לומר יברכך, ע"כ [ועי' במילי דעזרא ס"י שמחזק המנהג בזה, ושם שנהגו בדמשק לומר פתיחת אליהו קודם שחרית, וכן פסוק ושחט אותו אחר העקידה, יע"ש באריכות דברי תוכחה לאחים שבארגנטינה שלא ישנו המנהג].

שבע ברכות

נז. בשבעה ברכות, הותמים באשר ברא: משמח החתן עם הכלה, ואין

אומרים ומצליח, אמנם מנהג החלבים לומר ומצליח.
נח. שם: בנין [עזר] עדי עד, וכן מובא בשם רבנו יצחק אלפיאה זצ"ל.